

NIESŁAWNY (27) ai

W pisowni łącznej (20), w rozłącznej (7).

e jasne, a pochylone.

sg m N niesławny (12). ◇ D niesław(n)e(m)u (1). ◇ A niesław(n)e(go) (1), niesławny (1). ◇ I niesławnym (4), niesław(n)e(m) (1); -ym *RejZwierc*; -ym : -(e)m *UstPraw* (3:1). ◇ n A niesław(n)e (1). ◇ pl N m pers niesławni (1). subst niesław(n)e (2). ◇ A m pers niesław(n)e (1). subst niesław(n)e (1). ◇ I m niesławnymi (1).

Sł stp brak, Cn notuje, *Linde XVII* (z Cn) – XVIII w. s.v. sławny.

1. Nie mający rozgłosu, nieznany, nieuznawany; niskiego stanu; *inglorius Mącz, Modrz, Calep, Cn; ignobilis Mącz, Calep, Cn; illaudatus, obscurus Mącz, Cn; incelebris Calep, Cn, ignominis Mącz, Calep; anonymus, illaudabilis, inhonoratus, inhonorus, surdus Mącz; incelebratus, indictus, umbraticus, umbratilis Cn* (17) : Illaudatus author Niesławny/ niewzięty Autor. Et illaudabilis, idem *Mącz* 186b; *Surdae herbae Niesławne/* miałą zmianę o sobie mające. *Mącz* 435a, 146d, 158a, 249d; *ModrzBaz* 40; *Inglorius Qui nullam laudem aut gloriam sua virtute, aut fortitudine consequutus est et veluti ignobilis – Nie sławni, Calep* 536a, [502]a, 518b.

W połączeniu szeregowym (1): gdy ludzie Bogą wzgardzonego/ vbogiego/ niesławnego y podeptanego od świętą y wdziwictwie żywiącego wyzrzeli *SkarŻyw* A5.

W przeciwstawieniu: »niesławny ... sławny« (1): *GWilhelmus Angielki krol [...] miał brzuch niemący. A Philip Francuski Krol/ [...] Rzekł/ pewnie Gwilhelm złęże/ będziemy mieć krzciny. Ten sie potym dowiedział/ rzekł/ nie sławne krzciny/ Ale będą sławniejsze/ pewnie wywodziny. RejZwierc* 22.

Szereg: »niesławny i nieuczciwy« (1): Przeto też cząłem za máluczkim wieści iákicy powienieniem tak fię odmieniáią/ że ktorzi byli we czći y w sławie/ hnet bywáią niesławni y nieuczciwi [*inglorii sint et inhonorati*]. *ModrzBaz* 57.

a. W funkcji rzeczownika (5) : *Ignobilis, Nieznányomy/ Niesławny/ Chłopowic/ gbur. Mącz* 248d, 10d; *RejZwierc* [233].

Szereg: »sławny a niesławny; sławny z niesławnym« (1;1): Sławny á niesławny. *RejZwierc* [233] nagł, B3v.

2. Okryty wstydem, hańbą, zniesławiony, bezecny; ściągający hańbę, wstyd; *infamis Calep, Cn; famosus Cn* (10) : obnáżyć łromotnie pánienkę kazał/ v do domu nierządno go prowadzić [...] gdy ná mieysce tam to niesławne przywiedzioná była/ w nim *Angioła Bożego* [...] wyrzála. *SkarŻyw* 69; *MWilkHist* D3v; *Infamis Qui ob vitium aliquod, aut turpitudine male audit, aut cui fama est parum, secunda, aut integra – Ten ktori sławe łtracziel, nie sławni. Calep* 531b.

Szeregi: »brzydki i niesławny« (1): za śmiáłego Sercá człowieká, nie máią takiego *Mądrzy*, ktorzy ie obraca w zabawy *Tyráńkie*, brzydkie, y niesławne łprawy. *KlonKr* C3.

»szkaradny a niesławny« (1): y aczby niekiedy zacznieyszych á łláchetnieyszych nauk takowi [*tj. skąpi i łakomi*] dołtąpili/ oni ye przetlię zawzdy yako y łnfze ku łzkaradnemu a niesławnemu pożytkowi obracayą *KwiatKsiąż* C2.

a. *praw.* Wskutek dokonanego przestępstwa sędownie uznany za bezecnego, pozbawiony czci szlacheckiej, a w konsekwencji praw obywatelskich i kościelnych (5) :

Zwroty: »być (rozumian) niesławnym« (2): iż gdyby kto był trzy rázy w Sądzye oskárzon o złodzyeyłtwo/ tákowy choćby wrócił ono co weźmie/ tedy iednák ma być niesławnym/ y owłzem nie ma być wzięt w żadne dośtoieństwo *UstPraw* I3v, I4.

»[kogo] czynić niesławnym« (3): iż gdy brát brátá zábije/ álbo bliłki bliźnego/ tedy ten zábiják od łpadku odpada/ á imienie zábitego ná dálfze przyiáćiele przyłć ma/ A ktemu tákiego zábijáká czyniem niesławnem á niegodnym żadnego vrzędu. *UstPraw* D3v, D4v, I3v.

Synonimy: 1. niegłóśny, niewiadomy, niewzięty, nieznanomy; 2. bezecny, haniebny, sromotny; **a.** bezecny.

Cf NIESŁAWĘTNY, SŁAWNY

KK